

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

9 maart 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

Interpellatie van de heer Luc Van den Brande tot de heer Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de uitgestelde betaling van de dotatie aan De Lijn van 2003 naar 2004

Met redenen omklede moties

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Dinsdag 9 maart 2004

VOORZITTER : De heer Marc van den Abeelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.20 uur.*

Interpellatie van de heer Luc Van den Brande tot de heer Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de uitgestelde betaling van de dotatie aan De Lijn van 2003 naar 2004

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van den Brande tot de heer Somers, minister-president van de Vlaamse regering, en tot de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie, over de uitgestelde betaling van de dotatie aan De Lijn van 2003 naar 2004.

Minister Van Mechelen zal tevens antwoorden namens minister-president Somers.

De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in deze commissie moeten we ons bij de feiten houden. Geruchten die de ronde doen, volstaan hier niet om standpunten te funderen. Daar hebben we in onze interpellaties en vragen ook altijd rekening mee gehouden.

Mijnheer de minister, op 8 augustus 2003 maakte ik bekend dat u de dag voordien een rondzendbrief had gemaakt. Uiteraard is het niet de taak van de oppositie bekend te maken wat de regering doet. Soms echter komt de regering snel met iets naar buiten, terwijl het op andere momenten wat langer duurt, vooral dan als het om moeilijke beslissingen gaat. Ditmaal ging het om een uitzonderlijke maatregel, die bovendien zonder voorgaande was. Noch

in de werkzaamheden van het Vlaams Parlement, en voorheen van de Vlaamse Raad, noch in die van de Vlaamse regering of de executieve, was ooit zo'n maatregel genomen.

Door deze maatregel werden alle kredieten geblokkeerd, vanzelfsprekend het loon van de ambtenaren uitgezonderd, op één vijftiende van het budget per maand in plaats van het normale één twaalfde. Er kon bijgevolg iets meer dan 20 percent per maand minder worden uitgegeven.

Er ontspoon zich een discussie over het waarom van deze maatregel. De minister voerde aan dat de ontsporing en de uitgavendrift zo erg waren – waar wij maanden voordien al voor hadden gewaarschuwd – dat het absoluut nodig was naar de noodrem te grijpen. De cijfers waren desastreus : de uitgaven vlogen de pan uit, en er deden zich abnormale overschrijdingen voor.

Mijnheer de minister, u hebt toen geprobeerd van de nood een deugd te maken. U vroeg zich luidop af wat de reden was van de kritiek, want u had alleen maar een maatregel van goed bestuur genomen, noodzakelijk om de begroting weer op het goede spoor te brengen. Minister-president Somers zei vervolgens in zijn Septemberverklaring, met veel omhaal en een diepe blik in het halfroond, dat de begroting van 2003 er niet alleen goed maar zelfs uitstekend voor stond. De HRF-normen zouden worden gehaald, en de begroting voor 2004 zou nog twee of drie keer beter zijn.

We hebben er talloze malen op gewezen dat de werkelijkheid anders was, maar u deed dat af als oppositiepraat. Initiatieven waartoe beslist was, werden niet begroot, en betalingen werden uitgesteld. De regering nam zelfs haar toevlucht tot onaanvaardbare begrotingspraktijken. Ze nam beslissingen zonder voorafgaand begrotingsadvies. In enkele gevallen werden achteraf virtuele begrotings-

Van den Brande

adviezen opgemaakt, maar dat is uiteraard niet de juiste volgorde van werken.

Leden van onze en van andere fracties hebben er bestendig voor gewaarschuwd dat er door deze handelwijze niet langer een waarborg was voor het onderhoud van de wegen, het betalen van huursubsidies, de betoelaging van het jeugdwerk, de bouw van rustoorden, het wegwerken van de wachtlijsten in de huisvesting, de kinderopvang en de gehandicaptenzorg.

Een absoluut dieptepunt, niet alleen uit het oogpunt van de begroting maar vooral op menselijk gebied, was het feit dat in december in de gehandicaptensector slechts een deel van de lonen kon worden uitbetaald. Bij herhaling werd voorspeld, onder anderen door de heer Van Rompuy, dat om rode cijfers – en rode kaken – te vermijden, massaal facturen naar 2004 zouden worden doorgeschoven, zodat de begroting van 2004 totaal ongelooftwaardig zou worden. Al die waarschuwingen werden echter afgedaan als volstrekt ongefundeerd en louter oppositietaal.

Mijnheer de minister, in uw reactie twee weken geleden zei u dat CD&V altijd dezelfde 78-toerenplaat draait. Over dat beeld moest u maar eens nadenken, want het is de regering die een gekraste plaat oplegt. U zou beter kiezen voor CD-kwaliteit, om niet te zeggen CD&V-kwaliteit. Zelf zou ik echter streven naar DVD-kwaliteit, want wat me interesseert, zijn de feiten, de cijfers, de beelden, de stukken en de documenten. Ik vrees echter dat DVD ook kan staan voor ‘doorschuiven van de rekeningen’.

Op 2 januari was u er als de kippen bij om het ultiem bewijs te leveren van een goed bestuur en een verantwoord begrotingsbeleid. U zei dat alles wat in de afgelopen maanden van 2003 was gezegd, op niets berustte, en u verkondigde urbi et orbi dat we bijzonder vlot de HRF-norm hadden gehaald met een overschot van ongeveer 400 miljoen euro en een kasoverschot van 465 miljoen euro. Het ultieme bewijs was geleverd dat alle kritiek op niets berustte.

Het beleid gaat om de zorgen van de mensen. Een van de basisopdrachten van elk – en niet alleen van een modern – parlement is op een verantwoorde manier om te gaan met de ter beschikking gestelde middelen. De controle op de begroting, op wat wordt gedaan met de centen van de mensen, is dan ook de eerste belangrijke opdracht van het parlement,

dus ook van het onze. Uiteraard is de tweede opdracht het maken van een goede regelgeving die een houvast biedt aan de mensen : de regels waaraan ze zich allemaal moeten houden. Daarnaast is er ook het algemeen controlerecht, de echofunctie, een belangrijke opdracht van het parlement.

Het was dan ook onze plicht uw verklaring van 2 januari even te toetsen aan de werkelijkheid. We hebben dat niet gedaan louter op basis van de geruchten dat de resultaten van 2 januari 2004 alleen konden worden voorgesteld met behulp van trucs en verschuivingen. Reeds eind januari, en formeel in een brief gedateerd op 3 februari, heb ik aan de voorzitter van het Rekenhof gevraagd een en ander na te gaan. Dat heeft een week of vier geduurd. Ik vond trouwens dat die tijd nodig was om niet het verwijt te krijgen dat mijn beweringen op vage gegevens gebaseerd zouden zijn.

Ik verzocht het Rekenhof een onderzoek te doen naar de dotatieregeling van de Vlaamse Gemeenschap aan de Vlaamse Vervoermaatschappij (VVM) De Lijn. De Lijn ontvangt van de Vlaamse Gemeenschap een dotatie voor haar exploitatie. Daarin zitten echter niet alleen de middelen voor de algemene exploitatie, maar ook de steeds toenemende compensatie voor de gratis diensten.

Die dotatie is gestegen tot ongeveer 450 miljoen euro. Volgens berekeningen is dat het dubbele van het bedrag in 1999. Behalve de exploitatiedotatie, die dus in wezen uit twee grote posten bestaat, is er de dotatie voor investeringen.

Ondanks de toezegging van de exploitatiedotatie, waartoe de Vlaamse Gemeenschap trouwens bij decreet verplicht is, werd ze in 2003 slechts gedeeltelijk betaald. Uit verder onderzoek van het Rekenhof is gebleken dat vanaf augustus 2003 de exploitatiedotatie zonder meer niet werd uitgekeerd. Zeer merkwaardig is dat, blijkens het onderzoek van het Rekenhof, de VVM uitgerekend op 29 december 2003 met de KBC een kredietovereenkomst afsloot voor een tijdelijk exploitatiekrediet. Dat is buitengewoon dicht bij de jaarwisseling.

Op 30 december, 1 dag voor 31 december, werd effectief 217 miljoen euro opgenomen, een ongelooflijk groot bedrag, op basis van een kredietovereenkomst met KBC die een krediet tot afgerond 229 miljoen euro mogelijk maakte. Begin januari 2004 werden nog enkele kleine schijven opgenomen. Het totale kredietbedrag liep zo op tot 228,4 miljoen euro. De banken willen uiteraard, en terecht, nogal wat waarborgen. Als onderpand voor dit exploitatiekrediet diende een uitdrukkelijke verkla-

Van den Brande

ring van de Vlaamse Gemeenschap van 24 december 2003 inzake de toegezegde maar nog niet uitbetaalde dotaties voor het jaar 2003.

Een tweede merkwaardig feit is dat net na nieuwjaar het bedrag werd terugbetaald. Echter voor de twee of drie weken dat het bedrag ontleend was, moest ook rente worden betaald. Voor die periode alleen reeds is een rente aangerekend van 291.207,89 euro. Intussen is gebleken dat die rente door De Lijn zelf moet worden betaald. De Lijn wordt dus eerst gevraagd te helpen de zaak op te fleuren, waarna men zelfs zo ver gaat De Lijn de rente te doen betalen. Maar misschien is De Lijn wel een masochistische instelling.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de officiële brief die ik heb ontvangen van de voorzitter van het Rekenhof, en ze leiden tot ten minste drie conclusies. Het bewijs is geleverd dat de Vlaamse regering, ondanks herhaalde logenstraffing in verklaringen en antwoorden in 2003, wel degelijk facturen van 2003 heeft doorgeschoven naar 2004. Het tijdelijk exploitatiekrediet was trouwens alleen mogelijk door het feit dat de toegezegde maar niet uitbetaalde dotaties voor 2003 als onderpand dienden.

Ik kan samen met het Rekenhof alleen maar tot de conclusie komen dat de feitelijke opdracht voor deze uitzonderlijke operatie alleen van de regering zelf uitgegaan kan zijn, want op 24 december, 5 dagen voor het afsluiten van de kredietovereenkomst en 6 dagen voor de eerste opname van 217 miljoen euro, heeft zij een verklaring opgesteld die juist het onderpand voor deze kredietverstrekking bood. De Vlaamse regering draagt hier dus de volledige verantwoordelijkheid voor.

Het moet nog verder worden onderzocht of voor de kredietovereenkomst voor dit ontzaglijk groot bedrag, de handtekening van alleen de adjunct-directeur-generaal van De Lijn volstond. Ik begrijp de interne afspraken en de taakverdeling bij De Lijn. De adjunct-directeur-generaal staat in voor een aantal verrichtingen, maar bij mijn weten is hierover in de raad van bestuur met geen woord gerept.

Uit een recent interview met de voorzitter en de directeur-generaal van De Lijn leid ik af dat volgens hen De Lijn als vervoermaatschappij geen enkele autonome opdracht heeft. Ze staat wel in voor het streekvervoer in Vlaanderen, maar in wezen is ze puur de uitvoerder van wat de minister of de regering zeggen. Dat kan tellen als onverantwoorde

redenering. We kennen echter de verhouding tussen de minister en de leiding van De Lijn. Daar moet ik geen tekening bij maken. Ik heb dan ook vragen bij de rechtsgeldigheid van deze overeenkomst, die door slechts één persoon werd ondertekend. Hoe dan ook is een belangrijke kost, de dotatie voor De Lijn voor 2003, niet uitbetaald.

Uit een en ander blijkt dat de verklaring urbi et orbi van 2 januari 2004 compleet op losse schroeven komt te staan. Immers, zonder deze operatie zou het kasoverschot, bij normale betaling van de dotaties voor 2003 in het begrotingsjaar 2003, helemaal geen 465 miljoen euro hebben bedragen, maar 217 miljoen euro minder, het krediet dat op 30 december 2003 werd opgenomen en werd terugbetaald op 16 januari 2004.

Daarmee hangt samen dat de HRF-norm helemaal niet zou zijn gehaald. Ingevolge de afspraken in het Stabiliteitspact en alles wat daarmee samenhangt, moet er een overschot zijn van 444 miljoen euro. U had het op 2 januari over ongeveer 400 miljoen euro, maar daar wil ik niet nader op ingaan. Noch het aangekondigde kasoverschot, noch de te respecteren normen zouden zijn gehaald.

Het is nog maar de vraag of een en ander beperkt is gebleven tot deze doorschuifoperatie. Er zijn immers aanwijzingen, en het zal mettertijd dan ook blijken, dat soortgelijke, zij het niet identieke, operaties ook op andere gebieden zijn gebeurd, waarbij facturen van een aantal instellingen werden doorgeschoven. Daarmee komen de begrotingsresultaten van 2003 volledig op drijfzand te staan.

Bij de achttiende ministerwissel zei minister-president Somers dat de regering echt goed bezig was. Ze regeert, boekt resultaten, kijkt naar de toekomst, denkt aan de centen van de mensen en is een goede huisvader. De regering is inderdaad goed bezig, maar dan met de mensen te beliegen en hun wat wijs te maken. Een aantal instellingen, de beste in onze gemeenschap, die zich inzetten voor het welzijn van anderen, wordt een rad voor de ogen gedraaid. De regering is dus heel goed bezig met een leugenachtig verhaal om zichzelf in een beter daglicht te stellen.

Op grond van deze conclusies is het duidelijk dat de doorschuifoperatie een grote invloed heeft op de begroting van 2004. Men kan echter niet zowel de opbrengst hebben van de boter, als de boter zelf, zoals de Fransen zeggen. Wat er van 2003 naar 2004 is doorgeschoven, belast de begroting van 2004. Door het doorschuiven van onder meer deze post van 217 miljoen euro uit 2003 naar 2004, moe-

Van den Brande

ten, om correct en dus politiek en budgettair normaal te handelen, in 2004 niet alleen de dotaties en toelagen worden uitbetaald die op de begroting van 2004 staan, maar is er in feite een dubbele verplichting.

Vorige vrijdag hebt u een zogenaamde begrotingscontrole gedaan. Dat was echter een lachertje. De 40 miljoen euro waarover u het had in uw communiqué, volstaat alleen om de hoogste nood in deze tijden een beetje te lenigen. Er was destijds op federaal niveau een groot incident met de sociale partners. Ze hadden het toen ook over 'les biscuits' – de koekjes. Laten we maar, als grote mensen, onder ogen durven zien dat u geen begrotingscontrole hebt gedaan. U hebt alleen maar hier en daar wat gemasseerd en gemaskeerd met hier en daar een ingreep van 10 miljoen euro.

Vanzelfsprekend zijn de consequenties voor de begroting van 2004 desastreus. Ik verwijs naar de SERV. U stelde, een beetje uit de losse pols, dat er altijd een onderbenutting is van de begroting. U berekende die op 5,4 percent van de geconsolideerde uitgaven. De SERV merkt echter terecht op dat, ongeacht de doorschuifoperaties – ik gebruik bewust een meervoud –, de onderbenutting bij de begrotingscontrole tot 373 miljoen euro zal moeten bedragen om de zaak sluitend te houden. Waar staan we met een begrotingscontrole van 40 miljoen euro?

Mijnheer de minister, dit is geen technische discussie over cijfers, tabellen en percentages. Het is een basisdiscussie over ordentelijk politiek beleid. Het gaat om de gevolgen die in 2004 zullen worden gevoeld door zorgbehoevende ouderen, personen met een handicap die ondersteuning nodig hebben, mensen die thuiszorg behoeven, de sociale huisvesting en het onderwijs.

Het spektakelbeleid zal de gemeenschapsvoorzieningen hard treffen. De door de SERV herberekenende beleidsruimte voor de volgende regeerperiode is door het massaal doorschuiven van facturen al bijzonder zwaar aangetast. We moeten daaruit de politieke conclusie trekken dat een combinatie van een allesgratisbeleid enerzijds en een blinde belastingverlaging anderzijds niet tot resultaten kan leiden. Alleen een derde weg zal leiden tot een fatsoenlijk begrotingsbeleid en een eerlijk en betrouwbaar bestuur. Daarom is het nodig een aantal fundamentele herschikkingen door te voeren.

Mijnheer de minister, in uw reactie op wat ik twee weken geleden heb aangekondigd, schreef u dat de oppositie met de regelmaat van de klok hetzelfde nummer opvoert. Ik had het al over platen versus CD's en DVD's. Wat ik verder in het communiqué lees, getuigt echter van een ongehoorde onverantwoordelijkheid.

Zegt u dan ten minste hardop wat u achter de schermen in stilte doet. U noemde het een operatie van De Lijn, en tussen haakjes schreef u : 'niet van de Vlaamse regering'. U moet het maar durven om een operatie in de schoenen te schuiven van De Lijn. U schreef dus : 'De operatie van De Lijn (niet van de Vlaamse regering) is helemaal geen boekhoudkundige truc en is volledig conform de regelgeving.'

Technisch gezien is er inderdaad geen enkele discussie. Dat is ook niet wat ik twee weken geleden zei. Ik heb nooit kritiek op dat vlak gehad. U zei dat het ging om een niet-gesplitst krediet, zodat de vastleggingen moeten gebeuren in het begrotingsjaar zelf, wat correct is gebeurd zoals u zelf in uw communiqué zei, maar de effectieve betaling nog mogelijk is tot 31 december van het jaar daarop. Ik heb nooit gezegd dat dat niet kon. Dat staat in geen enkele verklaring.

De essentie van mijn betoog en van mijn kritiek, die steunt op het onderzoek van het Rekenhof, is dat u de zaken doorschuift en dat de middelen die u hebt uitgetrokken voor de begroting van het ene jaar, worden gebruikt voor andere zaken, waardoor de middelen waarin is voorzien voor een volgend jaar, in dit geval 2004, worden belast. Wat u zei, was dan ook totaal niet ter zake. Zo'n kritiek heb ik niet geuit. Ik heb niet gezegd dat u technisch en onwettelijk hebt gehandeld, maar wel dat u bestuursmatig en begrotingsmatig onfatsoenlijk handelt door de zaken door te schuiven.

U zegt in uw eigen communiqué dat er altijd wel een klein liquiditeitsprobleem is. 228 miljoen euro, waarvan 217 miljoen euro opgenomen op 30 december, noemt u dus een klein liquiditeitsprobleem. Het is nauwelijks 9 miljard frank, de helft van de resultaten van 2 januari 2004. Tegen het jaareinde was er, aldus uw communiqué, een thesauriebehoefte gemeld. Het gaat echter niet om 10, 20 of 40, en zelfs niet om 60 miljoen euro, maar om 217 miljoen euro.

Vervolgens haalde u een fantastisch argument boven. U zei : 'Het kabinet wijst erop dat de Vlaamse Gemeenschap vorig jaar 10 miljoen euro aan renteopbrengsten op kasbeleggingen heeft ge-

Van den Brande

realiseerd.' Als u die redenering doortrekt, dan betaalt u beter geen enkele dotatie meer uit. Doe niets meer ; geef geen frank meer uit. U zult dan een fantastisch resultaat aan renteopbrengsten hebben. U zult dan echter ook uw verplichtingen niet nakomen.

In de laatste zin van uw communiqué erkent u dat er een doorschuifoperatie is gebeurd. U zegt daarin dat u – ik citeer – 'de volgende Vlaamse regering de opmaak van een onbezwaarde begroting 2005 belooft'. Dat toont meteen aan dat de begroting van 2004 wel bezwaard is. U kunt alleen voor 2005 een onbezwaarde begroting beloven. U hebt ook de intellectuele eerlijkheid aan te geven dat de begroting van 2004 effectief zal ontsporen. Toevallig is 2004 een jaar met – meer bepaald op 13 juni – een belangrijke democratische aangelegenheid.

Mijnheer de minister, wiens beslissing was het om de dotatie niet uit te betalen ? Waarom werd daartoe beslist ? Was u op de hoogte van de brief van 24 december ? Ik geloof van wel. U gaat zo ver te zeggen dat het geen operatie is van de Vlaamse regering, maar van De Lijn. Ik neem echter aan dat u niet zo ver zult gaan het op de ambtenaren te steken, al hebben we in de commissies ook al uitspraken gehoord dat het de domme ambtenaren zijn, en dat de regering er niets mee te maken heeft. U moet uw politieke verantwoordelijkheid nemen. Mijn vraag is wie de brief heeft ondertekend, en in opdracht van wie.

Gezien de grootte van het geleende bedrag, is de Vlaamse overheid haar verplichtingen gedurende een aantal maanden niet nagekomen. De lening bij KBC is pas aangegaan op 29 december, maar De Lijn zal voor haar werking wel al eerder financiële problemen hebben gehad. Vanaf wanneer en voor welke bedragen werden de normale stortingen niet gedaan ?

Hoe heeft De Lijn zich intussen gefinancierd ? Is dat gebeurd volgens het mechanisme van het CFO (Centraal Financieringsorgaan) ? Als u 217 miljoen euro van het ene jaar naar het andere doorschuift, een enorm pak geld, dan moet er ondertussen wel een financiering geweest zijn van de exploitatie van De Lijn. Wie heeft intussen, onder welke voorwaarden en met welke handtekeningen, gezorgd voor de financiering van De Lijn ?

Hoeveel intresten werden daarvoor betaald ? Ik heb het al gehad over de intresten ten belope van ongeveer 12 miljoen frank, namelijk 291.207,89

euro voor deze operatie alleen. Echter intussen is een aantal dingen doorgeschoven. In welke mate zijn de limieten die voor de VOI's zijn gesteld, dan overschreden ? Volgens welk mechanisme van het CFO is dat gebeurd ? Welke intresten moeten daarop worden betaald ? Het zou nuttig zijn daar eens een globaal overzicht van te hebben. Wie heeft die intresten moeten betalen ?

Krijgt De Lijn een compensatie voor de intresten die ze moest, of nog moet betalen op dat bedrag van 217 miljoen euro ?

Werd de achtergehouden dotatie van 217 miljoen euro betaald aan De Lijn op 16 januari 2004 ? Een deel van de dotatie waar De Lijn in 2003 eigenlijk recht op had, is pas in 2004 betaald. Dat hypothekeert natuurlijk de begroting van 2004. Hoe zult u dat probleem oplossen ? Er is in feite sprake van een dubbele dotatie aan De Lijn, maar ook aan andere instellingen. Of hebt u het vooruitzicht, in het licht van de eeuwigheid, nu het mechanisme is ingevoerd, telkens een uitschuif-doorschuifoperatie uit te voeren voor deze en voor andere dotaties ? Zijn er nog betalingen verschoven van 2003 naar 2004 ?

Mijnheer de minister, over dit alles is opheldering vereist, maar ik ben al gelukkig met uw communiqué. U geeft daar twee dingen in toe. Ten eerste zegt u dat u de zaken hebt doorgeschoven, en dat u niets onwettigs hebt gedaan. Ik heb u dan ook niet verweten dat u iets onwettigs zou hebben gedaan. Budgettair en politiek echter zijn de zaken compleet in tegenstelling met wat u op 2 januari hebt gezegd. U haalt niet de normen. U hebt geen kasoverschot. U schuift door dat het een lieve lust is, en u bezwaart daarmee de begroting van 2004. Ik neem aan dat u in uw antwoord niet zult terugkomen op uw eigen mededelingen.

Vandaag heb ik twee nieuwe brieven gestuurd naar de voorzitter van het Rekenhof. In mijn repliek op uw antwoord zal ik daar graag op ingaan.

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Mijnheer de voorzitter, collega's, namens het Vlaams Blok sluit ik me bij deze interpellatie aan. We zijn altijd van goede wil, ook in de oppositie. In het verleden hebben we geregeld geloofd in de zalvende woorden van de minister van Financiën. Een en ander leek soms wel een trucje, maar dat is tot daar.

Geld kan echter maar één keer worden uitgegeven. Op een bepaald ogenblik komt men zichzelf tegen.

De Reuse

Wat nu gebeurt, heeft onvermijdelijk implicaties. Het geld voor de dingen die normaal in 2003 moesten worden betaald, komt er niet plots. Als het er niet is, kan het niet meer komen. We zijn dan ook zeer bekommerd om wat de heer Van den Brande heeft uiteengezet.

Mijnheer de minister, aansluitend op de gestelde vragen, zou het nuttig zijn een volledige lijst te krijgen, niet alleen van de facturen en de betalingen die zijn doorgeschoven van 2003 naar 2004, maar ook van de dotaties waarmee dat is gebeurd. Het voorbeeld van De Lijn is gegeven, maar de heer Van den Brande zegt dat hij in nog twee andere zaken lont heeft geroken en zich bij het Rekenhof heeft geïnformeerd.

Het wordt dus tijd dat u open kaart speelt. U bent degene die het zou moeten weten. Als u het nu niet kunt, kunt u ons misschien over acht of over veertien dagen een volledige lijst geven. Immers, wellicht is dit slechts een deel van het probleem.

Om te weten hoe we er juist voor staan, moeten we een volledig zicht krijgen op die zaken. Nu gaat het om ruim 291.207 euro rente ten laste van en betaald door De Lijn. Zijn er in andere situaties ook rentes betaald? Hoe zijn die verrekend? Hoe zullen ze betaald kunnen worden? Alvast bij De Lijn zullen die onvoorziene kosten wel niet begroot geweest zijn. Hoe lost u dat dan op?

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de lezing van de heer Van den Brande van de reactie van de minister in de pers verrast me. Naar mijn oordeel was het een aanvaardbare uitleg. (*Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande*)

Mijnheer Van den Brande, ik heb vooral uw laatste bewering gehoord dat u het antwoord van de minister in de media hebt gelezen, en dat hij daarin de indruk wekt toe te geven. U zei dat De Lijn 291.000 euro intresten moet betalen. Ik lees echter in het antwoord van de minister dat het een kwestie is van gesplitste kredieten en niet-gesplitste kredieten. Er is 386 miljoen euro aan niet-gesplitste kredieten en 159,8 miljoen euro aan gesplitste vastleggingskredieten voor een periode van slechts 15 dagen.

Het is dus mijn indruk dat u de zaken opblaast, terwijl het eigenlijk een kwestie van begrotingstech-

niek is. Dat is erg moeilijk uit te leggen aan de buitenwereld, maar het ligt in de lijn van het begrotingsdebat dat we hebben gevoerd.

De voorzitter : Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, collega's, in overeenstemming met wat de heer Denys stelde, heb ik geprobeerd bij iedere begrotingscontrole met omvangrijke documenten en presentaties aan te tonen waar we staan en hoe we evolueren.

Mijnheer Van den Brande, als ik zeg dat ik deze plaat al eens heb gehoord, dan is daar een goede reden voor. U weet dat ik de bevoegdheid over Financiën en Begroting in de zomer van 2001 heb overgenomen van de heer Dewael. Sinds ik in het najaar van 2001 deze commissie als minister van Financiën en Begroting bijwoon, hoor ik steeds weer de stelling dat de begroting gaat ontsporen. Dat was zo in 2002, in 2003 en nu dus ook in 2004.

Het is jammer dat u zo'n beeld creëert. Uit alle cijfers en uit alle rapporten van de Hoge Raad voor Financiën blijkt dat het de prestaties van Vlaanderen zijn, gisteren onder uw regering en vandaag onder deze regering, die toelaten dat België zijn Europese taakstelling uit het Stabiliteitspact kan realiseren. Daarmee is België een van de drie landen die erin slagen in moeilijke economische omstandigheden correct te blijven begroten en besturen.

Persoonlijk vind ik dat u hiermee Vlaanderen oneer aandoet. U probeert me in verdenking te stellen van trucs en onrechtmatige ingrepen. (*Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande*)

Staat u me toe te antwoorden op uw vraag. Het is doodjammer dat u en heel CD&V nu al drie jaar proberen een onjuist budgettair beeld van Vlaanderen op te hangen. We hebben dat aangetoond met harde feiten, facts and figures, statistieken en tabellen, rechtstreeks gekopieerd uit het verslag van de Hoge Raad voor Financiën. Uit dat verslag blijkt trouwens dat Vlaanderen er in de voorbije 8 à 9 jaar, dankzij ongelooflijke inspanningen van iedereen die regeringsverantwoordelijkheid heeft gedragen, in is geslaagd de overheidsfinanciën gezond te maken. Bovendien zorgen we dat we het Belgisch Stabiliteitspact kunnen realiseren, en daardoor ook het Europees Stabiliteitspact.

We kunnen de schuld niet halveren – en ik hoop dat er hier niemand aan twijfelt dat we dat doen –

Van Mechelen

als we die overschotten niet boeken. Dat is een vorm van wiskunde waarvoor u niet lang naar school hebt hoeven te gaan. Ik heb dit technisch aangetoond met een hele reeks gegevens waaruit blijkt dat we onze doelstelling halen.

Daarom betreur ik dit alles ten zeerste, ook als gewezen lid van het Vlaams Parlement. U weet dat ook ik in 1995 heb moeten kiezen om in de Kamer te blijven of naar het Vlaams Parlement te komen. Ik heb met overtuiging gekozen. *(Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy)*

Mijnheer Van Rompuy, u kunt me veel verwijten, maar niet dat ik u geen cijfers geef. Ik heb alle gegevens meerdere malen verstrekt, vanaf de eerste interpellatie over de begrotingsrichtlijnen tot op vandaag. De leden die de commissievergaderingen altijd bijwonen, weten dat.

Uw mededeling dat we 219.207 euro overheidsgeld hebben gebruikt, misbruikt of over de balk gegooid aan intresten, is een flagrante vergissing. U stelde al, zo blijkt uit de kranten, dat ik boekhoudtrucs gebruik en dat ik eigenlijk over de schreef ga, maar u komt daar nu in uw interpellatie op terug. *(Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande)*

Mijnheer Van den Brande, ik heb nu het woord.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Ik heb gezegd dat u geen onwettige daden hebt gesteld, maar wel trucs hebt gebruikt. Dat is nogal duidelijk.

Minister Dirk Van Mechelen : U beschuldigt me van boekhoudkundige trucs, ongeoorloofde ingrepen, enzovoort. Dat is het beeld dat u altijd probeert op te hangen, maar dat manifest onjuist is. U zult wel zeggen dat ik niet naar het verleden mag verwijzen, maar ik doe het toch maar. In 1994, 1995 en nog in 1998 zijn er ook rare dingen gebeurd. We hebben daar nooit commentaar op gegeven. *(Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande)*

We zagen het als normale praktijken van het begrotingsbeleid, of ze nu kwamen van mevrouw De-meester, de heer Dewael of de heer Van Mechelen. Samen met mijn administratie voer ik een normaal begrotingsbeleid. *(Opmerkingen)*

Het doet me genoeg dat u daarnet zelf de stelling hebt afgezwakt. Ik zeg in alle duidelijkheid dat

het niet volledig uitbetalen van een dotatie aan een VOI in het betrokken begrotingsjaar perfect wettelijk is. Dit is trouwens ook geen unicum. Dat is een gangbare praktijk. Het is een kwestie van monitoring en begrotings- en thesauriebeleid.

Dotaties aan de VOI's worden nooit automatisch uitbetaald. Gelukkig maar ! Anders zou er geen minister van Begroting meer nodig zijn. De uitbetaling gebeurt slechts op voorwaarde dat deze VOI's de uitbetaling van de dotatie aanvragen en ze aantonen dat er reële thesauriebehoeften zijn. Er is dus absoluut niets onwettelijks of onredelijks gebeurd. We zijn, net als elke andere minister van Begroting, conform alle vigerende wetgeving terzake, zoals die van de rijkscomptabiliteit en het besluit op de aanrekeningregels, te werk gegaan. De niet-uitbetaling maakt immers deel uit van de basisdotatie aan De Lijn. Zoals u weet, gaat het om een vrij groot krediet, namelijk 385,3 miljoen, die De Lijn gebruikt om er hun werking mee te betalen. In hoofdzaak gaat het om personeelskosten.

Zoals u zelf hebt gezegd, gaat het om een niet-gesplitst krediet. De vastlegging moet dus gebeuren in het begrotingsjaar zelf. Dit is op een correcte wijze gebeurd. De effectieve uitbetaling van deze vastlegging is mogelijk tot 31 december van het jaar n+1. Die regeling bestaat al langer dan vandaag. Dit gebeurt elk jaar. Ieder jaar worden er tal van vastleggingen gedaan op NGK's (niet-gesplitste kredieten). De betaling gebeurt niet in het begrotingsjaar zelf. Ze wordt doorgeschoven naar het volgende jaar. Daarvoor kunnen er verschillende redenen zijn. Dit is echter een klassieke manier van thesauriebeheer.

Mijnheer Van den Brande, u hebt me gevraagd welk krediet er jaarlijks aan De Lijn wordt gegeven. U weet dat het betalingskrediet is vastgelegd op 554,1 miljoen euro en dat het beleidskrediet is bepaald op 596,4 miljoen euro. Het deel van de dotatie dat in 2003 niet werd betaald, bedraagt 224 miljoen euro. Vanzelfsprekend is hierover met De Lijn gesproken. Vanzelfsprekend heeft mijn administratie Abafim daarover permanent contact met de vertegenwoordigers van de VOI's. Er wordt nagegaan waar men staat, wat men doet, wat men nodig heeft, enzovoort. Er wordt gekeken wat de beste werkwijze is.

Het is De Lijn die in eerste instantie de uitbetaling van de dotaties vraagt aan de voogdijminister. Eigenlijk doet ze dat bij de administratie LIN. Zij moet zorgen voor de vastlegging, de ordonnancering en, uiteindelijk, de overschrijving van het bedrag.

Van Mechelen

In 2003 had De Lijn trouwens een vrij goede liquiditeitspositie. In de loop van dat jaar had ze nauwelijks thesauriebehoeften. Het klopt dat De Lijn vrij laat het saldo van haar dotatie heeft opgevraagd. Mijnheer Van den Brande, u weet dat de Vlaamse regering de ordonnancerings elk jaar ongeveer begin december afsluit. Voor zover ik weet, is dat een gangbare praktijk. In 2003 was dat niet anders. Ze werden rond 8 december afgesloten. Pas na deze datum heeft De Lijn gevraagd om een bijkomend deel van de dotatie door te storten. Ze wou dit bedrag in de resultaatrekening aanwenden omdat de rekening ten opzichte van het CFO moest worden aangezuiverd. Omdat die vraag zo laat kwam en de ordonnancerings waren afgesloten, heeft De Lijn inderdaad gevraagd of ze een overbruggingslening op korte termijn kon afsluiten bij de KBC.

De vraag die nu aan de orde is, is wat zoiets nu eigenlijk kost. U zegt dat het om bedrag gaat van 219.207 euro. We hebben dit even nagekeken. Voor De Lijn was dit op generlei wijze een nadelige operatie. We hadden immers afgesproken dat de intresten zouden worden betaald door het Vlaams Gewest. De volgende vraag is wat dit aan het Vlaams Gewest kost. Ik zal u ervan trachten te overtuigen dat die som vrij marginaal is ten opzichte van de operatie die we hebben doorgevoerd. Het zou vrij onverstandig geweest zijn om op de vooravond van Kerstmis nog een dergelijk bedrag door te storten naar De Lijn. We hadden de begroting van 2003 minutieus opgevolgd. Dat is de verdienste van de hele administratie. We konden dit bedrag niet overmaken omdat de ordonnancerings op 8 december waren afgesloten.

De Lijn heeft een financieringscontract afgesloten met de KBC voor een overbruggingskrediet van 15 kalenderdagen. De rentevoeten waren zeer gunstig. De te betalen intresten op het zogenaamd 'overnight-krediet' zou worden verrekend op de debetintresten die De Lijn jaarlijks aan het Vlaams Gewest moet betalen op de CFO-kredietlijn. Er zijn dus geen geldtransfers. Er is een soort schuldvergelijking, waarbij de positieve en de negatieve bedragen met elkaar worden vergeleken en verrekend.

De cijfers zijn wat ze zijn. Tegelijkertijd – midden en eind december – had het Vlaams Gewest een kasoverschot van ongeveer 460 miljoen euro. Dat geld werd uiteraard belegd tegen een rentevoet die we contractueel hadden bedongen met onze financiers.

Vlaanderen had dus de beschikking over die geldmiddelen. De ordonnancerings waren afgesloten op 8 december. Vrij laat werd ons gevraagd om toch een bijkomende storting te doen van de dotatie om de resultaatrekening aan te passen. De Lijn ging een kortetermijnlening aan van 15 dagen. Van onze kant gaven we de verzekering dat de intresten zouden worden verrekend. De reële kost voor een dergelijke operatie bedraagt ongeveer 15 basispunten. Als er op 224 miljoen euro 0,0045 maal vijftien driehonderdvijfenzestigsten wordt betaald, dan is de kost ongeveer 42.000 euro.

We hebben dus een normaal thesauriebeleid gevoerd. Het klopt dat in de loop van januari dit bedrag werd aangezuiverd. Op dat ogenblik kon de vervoermaatschappij via de normale kanalen een beroep doen op de middelen van het CFO en het kortetermijnkrediet aflossen.

Over de vraag of deze werkwijze een bedreiging vormt voor het begrotingsresultaat van 2004 hebben we het al een aantal keren gehad. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen normbegrotingen, de jaarbegroting en de thesauriesituatie. Mijnheer De Reuse, sinds het begin van de jaren negentig wordt jaar in jaar uit tussen 91 en 93,5 percent van de goedgekeurde kredieten gebruikt in het jaar zelf. 6,5 tot 9 percent van 18,5 miljard euro is hangende. Er zijn vastleggingen in de begroting, betalingen, de situatie van de thesaurie. Soms worden bepaalde zaken afgeremd of wordt er bijbetaald. Als u me vraagt een lijst te maken, dan moet ik dat doen voor 6,5 tot 9 percent van de begrotingskredieten. Ik denk niet dat het zinnig is om dat te doen.

Jaar in jaar uit is er een overdracht van kredieten die minimaal 5 tot 6 percent bedraagt van de totale som. Het gaat om vrij grote bedragen. Mijnheer Van den Brande, ik neem aan dat u zult erkennen dat alle regeringen, ook die uit het verleden, dit hebben gedaan. Dat is ook logisch. Tussen het vastleggen van de middelen en de effectieve uitbetaling zit een termijn. Die periode maakt het de overheid mogelijk op een verstandige manier met de middelen om te gaan.

De vraag is of dit nu ongezien is. U zegt me dat de zaak technisch wel klopt en dat de gevolgde werkwijze conform het thesauriebeheer en de wet op de rijkscomptabiliteit is gebeurd. U vraagt me nu of dit politiek wel correct is. Mijnheer Van den Brande, ik ben zo vrij geweest om na te gaan of onze handelwijze zo uitzonderlijk is. U zegt dat we iets hebben gedaan dat in Vlaanderen nog nooit is gebeurd. In eer en geweten antwoord ik u daarop dat

Van Mechelen

we een normaal thesauriebeleid voeren. In 2003 hebben we op onze centen moeten letten. Ik blijf erbij dat het onze verdomde plicht was dat te doen. Ik neem daar ook de verantwoordelijkheid voor. We kijken zeer minutieus toe op de uitgave van elke euro. Dat verwacht u ook van mij.

Ook in 1998 werd de begroting, de rekening en de norm afgesloten op een positieve manier. U verwijt me nu iets te doen dat nog nooit is gebeurd. Mijnheer Van den Brande, als u me een dergelijke voorzet geeft, kunt u me niet verbieden na te gaan of dat echt zo is. U hebt me echt geraakt. U beschuldigt mij en mijn administratie er bijna van een knoeier en een kwakzalver te zijn. De heer Denys, onze begrotingsspecialist, heeft daar vroeger nooit commentaar op gegeven. (*Rumoer*)

Ik heb de teksten nagekeken. De heer Denys heeft de toenmalige minister van Financiën en Begroting formeel gefeliciteerd voor het feit dat Vlaanderen erin slaagde het jaar met een positief saldo af te sluiten en gunstige begrotingsresultaten voor te leggen. Dit is een goed en correct beeld. De schuld die door de vorige regering werd afgebouwd, wordt nu door ons op 5 jaar gehalveerd. Nu is het precies alsof er een zootje van wordt gemaakt. Ik heb in deze commissie al meer dan voldoende cijfers gegeven om die stelling te weerleggen. Dit verwijt is niet ernstig.

Mijnheer Van den Brande, u hebt eind 1998 het begrotingssaldo voor nagenoeg de helft bepaald door de dotatie aan het Vlaams Infrastructuurfonds. Dat kon perfect. Er was 19,2 miljard frank voor uitgetrokken. Dat is 476 miljoen euro. In 1998 hebt u 8,6 miljard frank doorgestort naar het VIF (Vlaams Infrastructuurfonds). In januari en februari is de rest van de dotatie gevolgd.

Mijnheer Van den Brande, dit is toch niet ernstig ! Ik hoef niet te lenen want er was 465 miljoen euro in kas ! We zijn een kortetermijnfinanciering aangegaan om de rekening met het CFO aan te zuiveren. Eind 1998 hebt u net hetzelfde gedaan. De bedoeling was de norm van de normbegroting te halen. Financieel, technisch en thesauriematig is er geen enkel probleem. (*Opmerkingen*)

Mijnheer Van den Brande, ik kan ook voorbeelden geven over de aanwending van middelen voor het CFO in 1993 en 1994. Op een bepaald moment werd er 15 miljard frank of 372 miljoen euro gebruikt. Ik heb daar geen probleem mee. Ik verwijt u dat niet. Ik wil enkel aantonen dat die praktijk

door uzelf, voormalig minister Demeester en mezelf werd gebruikt om ervoor te zorgen dat de doelstellingen op een wettelijke en conforme manier werden gehaald. (*Opmerkingen van de heer Eric Van Rompuy*)

Mijnheer Van Rompuy, er is geen kastekort !

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de minister, in 2002 was het kastekort (Netto te Financien Saldo) voor januari 94 miljoen euro. In 2003 was dat 243 miljoen euro. Vandaag is dat 386 miljoen euro. In januari 2004 was het kastekort (Netto te Financien Saldo) bijna 300 miljoen euro groter dan in 2002.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van Rompuy, dit is intellectueel oneerlijk. U begrijpt de zaak. U tracht steeds een bepaald beeld te creëren. U weet dat de federale regering in 2002 op basis van de oude financieringswet veel te veel middelen had doorgestort. De huidige en de vorige Vlaamse regering hebben die middelen nooit besteed. We hebben een reële inschatting gemaakt van de economische parameters.

Ik heb in deze commissie de zaak al drie keer toegelicht. Ik heb alle cijfers gegeven. Zeker in de eerste helft van 2002 hebben we, op basis van de oude financieringswet, veel te veel middelen gekregen van de federale overheid. We hebben die niet aangewend. We hebben die niet in de begroting opgenomen. We wisten immers dat hetgeen werd vooropgesteld in BNP's en BNI's voor de Vlaamse begroting te hoog was geraamd. Door die middelen te behouden en ze niet in de begroting op te nemen, was de kas goed gespijsd. Dat was meegenomen. We hebben daar intresten op geboekt, die we wel hebben gebruikt.

Eind 2002 is er een negatieve afrekening gevolgd. De federale overheid is gestopt met die doorstorting omdat de middelen die we te veel hadden gekregen, werden verrekend. In 2003 heeft minister Reynders zelfs triomfantelijk gemeld dat er nog vele miljoenen waren doorgestort. Zomaar de kas vergelijken van januari 2002, januari 2003 en januari 2004 gaat niet !

Mijnheer de voorzitter, geachte leden, deze regering voert een orthodox begrotingsbeleid. We zijn erin geslaagd jaar na jaar onze doelstellingen te halen. In plaats van onszelf in de voet te schieten, zouden we fier moeten zijn over die resultaten. Mijnheer Van Rompuy, dit is het werk van ons allemaal. Eerstdaags zullen we bij Dexia opnieuw een aflossing op de schuld doen, waardoor in reële ter-

Van Mechelen

men – niet in fantasie, niet op papier – de schuld is gehalveerd. Daarvoor neem ik de volle verantwoordelijkheid. Mijnheer Van den Brande, we hebben datgene gedaan wat van ons kon worden verwacht.

De voorzitter : De heer Van den Brande heeft het woord.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de minister, uw antwoord was ei zo na voorspelbaar. Niemand stelt in vraag dat Vlaanderen als eerste de belangrijke inspanningen heeft geleverd, zelfs voor er sprake was van het Stabiliteitspact. Ik ben goed geplaatst om dat te weten. De eerste keer is dat gebeurd in 1994. We moesten ervoor zorgen dat we klaar waren voor de euro. Het standpunt was dat de Vlamingen er belang bij zullen hebben dat België deel uitmaakt van de eurozone, ook al waren er bijkomende inspanningen nodig. Toen bestond, en ook nu nog bestaat daarover geen enkele discussie, noch in hoofde van de meerderheid, noch in hoofde van de oppositie.

U hoeft er dus niet zo emotioneel over te doen, al is het wel goed gespeeld. Ik stel dit helemaal niet in vraag. Uw antwoord was dan ook wat voorspelbaar. Het was de plicht van iedereen in Vlaanderen ervoor te zorgen dat we sterk exportgericht werden. Ik hoef de cijfers die dat aantonen, niet te herhalen. De filosofie was dat het buitenland het binnenland is, en het binnenland het buitenland. Much ado about nothing. U maakt zich dus druk om niets, want er is geen discussie over.

Mijnheer de minister, ik heb u altijd als een ernstig mens en minister beschouwd. Daar blijft eigenlijk nog altijd een beetje van over. (*Gelach*)

Ik zeg maar liever niet hoeveel er nog van overblijft. Wat u zei, was compleet niet in overeenstemming met de werkelijkheid, maar ik neem aan dat u niet alle cijfers kunt lezen. In mijn perscommentaar steunde ik op de brief van de voorzitter van het Rekenhof. Ik heb daarin niet, evenmin als ik dat nu doe, beweerd dat u een oplichter zou zijn of dat u zich aan misdrijven schuldig zou maken. Ik heb mijn woorden namelijk goed gewogen, en noemde de begroting 2003 een grote opsmukoperatie van de Vlaamse regering. Ik zei ook dat de cijfers gemanipuleerd werden en worden.

U hoeft vandaag niet te beweren dat we u niets kunnen verwijten. U doet vanuit Antwerpen eigenlijk aan Chinees schaduwboksen. U beeldt zich een

tegenargument in, waar u dan tegenin gaat. Daar is echter geen enkele reden toe, want noch over het eerste punt, de inspanning van Vlaanderen om tot de Eurozone te kunnen toetreden, noch over het tweede, wat u hebt gedaan, heb ik op 26 februari, op 9 maart, of in de periode daartussen de woorden wettelijkheid of onwettelijkheid gebruikt. Ik heb alleen gezegd dat de cijfers en de begroting opgesmukt zijn. (*Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen*)

U maakt een vergelijking, wat ook voorspelbaar is. Ze is echter intellectueel en politiek oneerlijk. (*Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen*)

Laat u me uitspreken. Uw vergelijking met het Vlaams Infrastructuurfonds is intellectueel en politiek oneerlijk. Daar gaat het immers om investeringen en u weet uit ervaring zeer goed, net zoals de heer Denys, dat het VIF altijd – letterlijk door de eeuwen heen – een enorme liquiditeitsreserve heeft gehad. Het is dan ook evident dat uit de chronologie van de investeringen een totaal andere benadering blijkt dan wat nu met De Lijn gebeurt. Het VIF leent nooit. Waarom heeft De Lijn geld nodig ? Om ze onmiddellijk uit te geven voor haar exploitatie.

Ik voel me dan ook buitengewoon gerust. U zult wel een leger mensen hebben ingezet om uit te zoeken wat de heer Van den Brande en mevrouw Demeester destijds hebben uitgespookt, maar dit is alles wat u hebt gevonden. Ik moet dan ook in deze vergadering mijn waardering uitspreken voor mevrouw Demeester. Mijnheer de minister, ik hoop dat u het me niet persoonlijk kwalijk neemt, maar ik had van u beter verwacht. (*Opmerkingen en gelach*)

Daarom zei ik al dat ik u persoonlijk nog altijd voor een zeker percentage als minister op uw plaats vind. Ik ben ten zeerste gerustgesteld, vermits u een leger van mensen hebt ingezet om uit te vlooien wat er tussen 1992 en 1999 is gebeurd, en dan alleen met dit voor de dag komt.

Mijnheer de minister, laat ons even veronderstellen dat we niet in de commissie zijn, maar in een persoonlijk gesprek. Dan zeg ik u eenvoudig dat wat u zegt over het VIF, complete onzin is. Bovendien is er geen vergelijking met de situatie bij De Lijn mogelijk. (*Opmerkingen*)

Immers in het ene geval is er een absolute reserve, zonder problemen, terwijl er in het andere geval geld nodig is om de bussen te laten rijden, het personeel te betalen, de banden op te pompen en

Van den Brande

ander onderhoud te doen. Onlangs hoorde ik iemand zeggen dat er gratis bussen moesten worden ingelegd naar de puinhopen in sommige van onze buurlanden, maar misschien moet er eens iets worden georganiseerd om de puinhopen van de gratis bussen te gaan bekijken. U weet dus dat de vergelijking niet opgaat.

Minister Dirk Van Mechelen : U bent dus tegen gratis bussen. Dat bejaarden gratis met de bus rijden, is voor u verkeerd. Dat is essentieel, want daar komt het tijdens de begrotingsbesprekingen op aan.

De heer Luc Van den Brande : Ik ben tegen dat concept. Ik heb gezegd dat er een verantwoord beleid van de derde weg moet komen, waarin rekening wordt gehouden met de behoeften van de mensen. Ik heb de sectoren opgesomd.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit is manifest onjuist. Er is nog nooit zoveel geld gegaan naar bijvoorbeeld het onderwijs, als onder deze regering. Het is wel zeer verhelderend dat u nu zegt tegen de gratis diensten te zijn. U noemt dus de afschaffing van het kijk- en luistergeld, de vermindering van de registratierechten en de verlaging van de schenkingsrechten blinde lastenverlagingen. Dit is een boeiend debat.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de minister, we zijn voor selectieve lastenverlaging. Voor het verminderen van bepaalde rechten, zoals de voorstellen die in de afgelopen weken zijn voorgelegd, zijn we bondgenoten. Als het echter gaat over een niet-selectief gratisbeleid, is dat een andere zaak. De mensen zijn niet zo dom als u denkt. Ze zijn zeer realistisch.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit is belangrijk. Mijnheer Van den Brande, wat bedoelt u met het niet-selectief gratisbeleid ? Dit is een boeiend debat. *(Opmerkingen)*

U tracht steeds van halve waarheden hele te maken.

De heer Luc Van den Brande : Het enige punt dat minister Van Mechelen heeft gevonden, is politiek onjuist.

Minister Dirk Van Mechelen : Dat zegt u !

De heer Luc Van den Brande : Uw stelling is totaal onvergelijkbaar.

Mijnheer de voorzitter, ik heb gewacht op het antwoord van minister Van Mechelen. Ik had me graag laten overtuigen. Ik heb vandaag twee brieven overgemaakt aan de voorzitter van het Rekenhof. Hij heeft ze reeds ontvangen want anders zou ik ze nu om deontologische redenen niet gebruiken.

Minister Van Mechelen heeft daarnet moeten toegeven dat er doorschuifoperaties zijn gebeurd voor De Lijn. Ik wens me niet op glad ijs te begeven voor een aantal andere zaken. Ik baseer me op artikel 77 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, zoals dat vandaag van kracht is. Er is immers nog geen comptabiliteitsdecreet.

Mijnheer de minister, uw regering heeft 3 jaar geleden gezegd dat het ontwerp op de adviesgeving, het basisdecreet beter bestuurlijk beleid en het comptabiliteitsdecreet een drie-eenheid zouden vormen. *(Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen)*

Mijnheer de minister, laat me nu even uitspreken ! U hebt me al genoeg onderbroken.

Minister Dirk Van Mechelen : Maar die zaak is agendeerd !

De heer Luc Van den Brande : Ik ben nog niet uitgesproken. *(Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen)*

De federale wet dateert van 9 juli 2003. We zijn nu in maart 2004.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, ga eens na wanneer we het ontwerp hebben overgemaakt aan de Raad van State ! Wat u nu zegt, is pas intellectueel oneerlijk. We hebben zo snel als mogelijk gewerkt om dat ontwerp klaar te krijgen. *(Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande)*

We hebben één zaak anders gedaan dan u : we hebben het ontwerp getoetst aan de uitvoeringsmogelijkheid. Dat is het grote verschil.

De heer Luc Van den Brande : Ter afronding van mijn repliek wil ik het even over de essentie hebben. Ik wens niet uit te weiden over het verhaal inzake het beter bestuurlijk beleid. In de 37 ontwerpen inzake agentschappen wordt uitdrukkelijk naar het 'comptabiliteitsdecreet' verwezen. Het is echter pas neergelegd ! Het werd nog helemaal niet behandeld, laat staan dat het is goedgekeurd. Wat dat betreft moeten we vaststellen dat er op het

Van den Brande

laatste moment een algemeen amendement werd ingediend waarin staat dat men zich nog dient te baseren op de bestaande wet op de rijkscomptabiliteit.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit kunt u niet menen !

De heer Luc Van den Brande : Ik ben zeer ernstig. *(Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen)*

Minister Dirk Van Mechelen : We hebben de zaak twee keer in het parlement besproken om de leden de kans te geven zich uit te spreken vooraleer we het ontwerp zouden overmaken aan de Raad van State. Bij mijn weten, is dat nog nooit gebeurd in Vlaanderen.

De heer Luc Van den Brande : Het is nog nooit gebeurd dat in een regeringsprogramma wordt gesteld dat er een zeer performante administratie zou worden ingezet terwijl de regering er na 4,5 jaar nog niet in is geslaagd om het ontwerp inzake het comptabiliteitsdecreet goed te laten keuren. Mijnheer de minister, u zegt bovendien dat de datum dat het ontwerp ingaat – stel u voor – 1 januari 2007 is.

Omwille van het politiek primaat, in feite de politisering, worden eerst een aantal agentschappen opgericht.

Minister Dirk Van Mechelen : Die zaak is federaal bepaald ! Dat moet u toch weten !

Dit is niet meer ernstig. In de federale wet staat dat het ontwerp ten vroegste op 1 januari 2007 in voege kan treden.

De heer Luc Van den Brande : Wij hebben daarvoor geen Sterckxen naar voren moeten schuiven.

De heer André Denys : De arrogantie van CD&V komt naar boven. *(Gelach)*

Eén goede opiniepeiling is al voldoende om de arrogantie van die partij te kunnen aanschouwen.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer Denys, ik stel voor dat u ons komt coachen !

De heer Eric Van Rompuy : Dat doet pijn, hé !

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, pas op voor het geknakte riet !

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik weet dat u een zakelijk en nuchter man bent. Ik tracht enkel deze commissie te informeren. De heer Denys zal zeker kunnen appreciëren dat ik informatie uit de eerste hand geef.

De heer André Denys : Ik zal straks op een normale, niet-arrogante toon repliceren.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, in mijn eerste brief aan de voorzitter van het Rekenhof steun ik mij op artikel 77. Indien minister Van Mechelen mij niet had onderbroken, had hij kunnen horen dat dit artikel nog steeds van toepassing is – daar zijn we het toch over eens – bij gebrek aan een goedgekeurd comptabiliteitsdecreet.

Volgens artikel 77 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit moet in de loop van de maand mei volgend op het einde van het begrotingsjaar aan de Kamer – in dit geval het Vlaams Parlement – kennis worden gegeven van een voorafbeelding van de uitslagen van de uitvoering van de begroting die aanleiding kan geven tot een met reden omklede motie tot voorlopige regeling van de betrokken begroting.

Ik herinner me twee zaken. De minister van Begroting van de vorige Vlaamse regering heeft de achterstand inzake het afleggen van de algemene rekeningen van de Vlaamse Gemeenschap volledig weggewerkt. Meer nog, de algemene rekeningen werden tijdig afgelegd, zelfs in die mate dat het Rekenhof aan de voorzitter van het Vlaams Parlement heeft gezegd dat er in feite geen voorafbeelding moest worden gemaakt aangezien er gebruik kon worden gemaakt van de rekeningen.

Mij komt nu ter ore dat een aantal documenten en stukken niet werden neergelegd.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, nu moet ik u toch onderbreken ! Ik weet dat u hard werkt. Ik vergeef u dat u niet alle commissievergaderingen bijwoont. Over het afleggen van de rekeningen hebben we, samen met het Rekenhof, in deze commissie een zeer minutieuze stand van zaken opgemaakt. Dit is zelfs twee keer gebeurd, zoals de heer Suykens heeft gezegd. Desnoods doe ik het drie keer.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, dan verbaast de informatie die ik gisteren van het Rekenhof heb gekregen me toch.

Minister Dirk Van Mechelen : De vertegenwoordigers van het Rekenhof zijn hier aanwezig. U kunt aan hen de vraag stellen !

De heer Luc Van den Brande : Ik heb die brief wel-overwogen geschreven.

Ik heb nog een tweede brief geschreven. (*Opmerkingen van minister Dirk Van Mechelen*)

Mijnheer de minister, laat me uitspreken !

Minister Dirk Van Mechelen : Dit maakt niet het voorwerp uit van de interpellatie !

Mijnheer Van den Brande, vooraleer u aan uw tweede brief begint, stel ik voor het eerst over de eerste te hebben. Op basis van een vraag om uitleg werd in deze commissie op 27 januari 2004 een volledig verslag opgemaakt met betrekking tot het afleggen van de rekeningen. Ik ben bereid om het verhaal nog eens volledig over te doen en uit de doeken te doen op welke wijze we in moeilijkheden zijn gekomen met Orafin en wanneer de beslissingen daarover werden genomen. Ik heb de data gegeven.

De heer Van Rompuy zei toen cynisch dat het weer eens de fout van zijn partij was. Ik heb toen echter enkel de objectieve gegevens doorgespeeld over wie wanneer wat had beslist en hoe alles in zijn werk was gegaan. Ik heb toen verwezen naar het SBS-contract, de onderaanneming, de gunning van de softwareopmaak, de moeilijkheden die de laat-tijdigheid veroorzaakte terwijl we toch de beslissing moesten nemen het systeem op te starten voor de euroconversie. Ik heb hier alles in geuren en kleuren verteld.

Het Rekenhof heeft toen aan dat debat deelgenomen. Mijnheer Van den Brande, het is jammer dat u die discussie hebt gemist. Nu tracht u een beeld op te hangen dat er geen rekeningen worden gemaakt omdat ze niet kloppen (Hand. VI. Parl. 2003-2004, nr. C-109, 1).

De heer Luc Van den Brande : De volgende weken zullen we dat ook bewijzen !

Minister Dirk Van Mechelen : Wat u doet, is ongezien. (*Rumoer*)

De heer Eric Van Rompuy : Het Rekenhof heeft hier toen gezegd dat het wegens de onduidelijkheden in de boekhouding, niet in staat was na te gaan of de rekeningen wel conform waren. Ik zat hier

toen samen met de voorzitter en de heer Suykens. (*Rumoer*)

Het Rekenhof kon niet de finale goedkeuring geven omdat een aantal zaken opnieuw moest worden bekeken.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van Rompuy, dit is de normale procedure.

De heer Eric Van Rompuy : Dat is niet normaal ! Het is de eerste keer dat het Rekenhof zoiets stelt.

Minister Dirk Van Mechelen : Dit is manifest onwaar. De rekeningen worden neergelegd, er worden vragen gesteld en beantwoord. Er wordt bijkomende informatie gegeven. Alleen is er een vertraging omdat Orafin, waarvoor ik geen verantwoordelijkheid neem, bron was van onvoorstelbare miserie. We trachten nu de problemen weg te werken.

We hebben hier minutieus uitgelegd wat de stand van zaken is. De heer Suykens heeft gezegd dat ik ten tweeden male werd verplicht om net hetzelfde verhaal te komen brengen. Iedereen was het erover eens dat we de juiste toedracht hebben gegeven. Ik vind het jammer dat u allerlei zaken insinueert.

De heer Eric Van Rompuy : Ik ga daar nu niet verder op in. De administratie de verantwoordelijkheid geven voor beslissingen die eind 1998 werden genomen, dat is niet ernstig. Mijnheer de minister, ik heb al dikwijls discussies met u gevoerd.

Minister Dirk Van Mechelen : U legt me nu woorden in de mond die ik niet heb gezegd.

De heer Eric Van Rompuy : U doet alsof u gedurende 5 jaar geen verantwoordelijkheid hebt gedragen !

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van Rompuy, als u me uitdaagt, dien ik u met plezier van antwoord. Dit dossier ken ik ondertussen uit het hoofd. De miserie met Orafin is begonnen na een politieke beslissing. Dit had niets met de administratie te maken. Uw regering heeft zonder een lastenboek op te stellen, zonder een aanbesteding uit te schrijven, een boekhoudsysteem besteld als een bijvoegsel bij een raamcontract van SBS ! U bent daar verantwoordelijk voor. De afgelopen 5 jaar heb ik getracht om die zaak op te lossen.

Het gaat hier niet om ambtenaren. Het SBS-verhaal moeten we nu maar eens verder onderzoeken. Ik ben beschikbaar.

De heer Eric Van Rompuy : U hebt 4 jaar de tijd gehad om de zaak recht te trekken. Blijkbaar bent u er niet in gelukt.

Minister Dirk Van Mechelen : Het systeem werkt ! Enkel bij de aflegging van de rekening bleek dat er tussen het systeem van het Rekenhof en dat van de Vlaamse Gemeenschap problemen waren bij het lezen van de gegevens. Daarover werden vragen gesteld. De antwoorden werden gegeven. Het Rekenhof viseert nu die rekeningen. Dat is de stand van zaken. Nu tracht u te doen uitschijnen dat het niet klopt. Dit is niet ernstig. (*Opmerkingen van de heer Luc Van den Brande*)

Mijnheer Van den Brande, u was hier toen niet.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de minister, als de heer Van Rompuy hier aanwezig was, voel ik me gerust. Hij is een ernstig man, net zoals de heer Suykens.

Ik verwijs enkel naar de informatie die ik gisteren heb gekregen. Ik heb de indruk dat u zenuwachtig bent. Een minister van Begroting moet toch rustig kunnen blijven.

Minister Dirk Van Mechelen : Mijnheer Van den Brande, ik stel voor dat we de vertegenwoordigers van het Rekenhof aan het woord laten. Misschien weten zij daarover meer dan ik.

De heer Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik zou willen afronden. Ik heb nog een tweede brief gestuurd. Mijnheer de minister, u zult het met me eens zijn dat het in het belang van Vlaanderen is dat er duidelijkheid wordt geschapen. Daarover zijn we het roerend eens. We werken in het belang van de Vlamingen, maar ieder op zijn manier, heb ik de indruk.

Ik heb tien vragen gesteld aan het Rekenhof en een twaalfstal subvragen. Ik wens daardoor klaarheid te bekomen over een aantal budgettaire gegevens en inlichtingen met betrekking tot de dotaties uit de begroting van 2002 aan alle VOI's. Ik heb dezelfde vraag gesteld met betrekking tot de begroting van 2003 en voor het begrotingsjaar 2004. Ik heb daarbij de nadruk gelegd op twee ijkmomenten, namelijk 15 januari 2004 en 1 maart 2004. Ik heb ook gevraagd naar de stand van de reële doorstortingen.

Vervolgens wens ik informatie over de achterstallige dotaties voor 2002 en 2003. Ik wil ook weten welke instantie de uiteindelijke beslissing neemt over de betreffende doorstortingen. Ik vraag grote

duidelijkheid over de juridische en boekhoudkundige verantwoordelijken inzake het CFO, de doorstortingen en de intresten.

Een belangrijke vraag gaat over de wijze waarop de VOI's vanuit boekhoudkundig oogpunt de nog niet doorgestorte dotaties kunnen opeisen. Ik wil ook weten wat de controlebevindingen zijn van het Rekenhof inzake elk van deze operaties. Ik stel ook een aantal vragen met betrekking tot de doorstortingen en niet-doorgestorte dotaties. Uiteraard vraag ik ook naar de wijze van boeking.

Mijnheer de voorzitter, deze vragen moeten worden gesteld. We krijgen hier enkel een emotionele toelichting van minister Van Mechelen ofwel antwoorden die vaak naast de kwestie zijn. Het gaat om een betrouwbaar budgettaire beleid en niet over techniek, cijfers, tabellen en percentages. Het gaat over het verwachtingspatroon van de mensen aan de hand van het beleid dat is uitgetekend. Daarover gaat deze interpellatie ! Daarover gaat mijn zoektocht ! Ik steun me op het Rekenhof en niet op een aantal geruchten.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, de heer Van den Brande heeft op één punt gelijk. Mijnheer de minister, het is onnodig om u nerveus te maken. Wat de heer Van den Brande hier doet, doet CD&V nu al een jaar. U voert een goed thesauriebeleid, een goede monitoring, die onderdeel zijn van uw goed begrotings- en normbeleid. De heer Van den Brande tracht daar onderdeeljes uit te pikken. Iedereen kan dat doen. Soms worden een aantal zaken laattijdig aangevraagd en moeten er intresten worden betaald. Hij probeert die zaken buiten proportie te vergroten.

In wezen is dit niets anders dan wat CD&V nu al meer dan een jaar doet. Via kleine, individuele dossiers wordt getracht de essentie van het begrotingsbeleid te verdrinken.

Mijnheer de minister, de kern van deze zaak zijn de verwijlintresten. Hetgeen we onder uw beleid aan verwijlintresten hebben betaald, is veel minder dan wat er onder het zo geroemde bestuur van voormalig minister Demeester werd uitgegeven.

Mijnheer de voorzitter, de politieke ondertoon van de interpellatie heeft daar niets mee te maken. Er wordt getracht de regering te beschadigen. Ik zeg dat niet. Degenen die aanwezig waren bij de voorstelling van het SERV-rapport – en de heer Van den Brande was daar niet bij – weten dat minister

Denys

Van Mechelen een begrotingsbeleid kan doorgeven dat alle kansen biedt voor de toekomst. De schuld werd gehalveerd, de taksen werden verlaagd, er werd ruimte geschapen voor nieuwe investeringen en taksenverlagingen in de toekomst. Ik wens hier niet in detail te treden. Dit is wel de essentie van het SERV-rapport.

Mijnheer Van den Brande, ik ben toch wel ontgoocheld over de aanpak van CD&V. Vorige week las ik dat ze, bij monde van de heer Letermé, voor een nieuwe aanpak zouden zorgen. Het woord respect werd daarbij naar voren geschoven. Zelf ben ik van christelijke afkomst, en respect is ook mij ingeprent.

Collega's van CD&V, respect betekent niet te zeggen: 'We worden de grootste.' Respect bestaat erin te kunnen erkennen wanneer tegenstrevers of concurrenten iets goeds doen. Toen wij in de oppositie zaten, hadden we het nodige respect om te zeggen dat mevrouw Demeester een goed begrotingsbeleid voerde.

De heer Eric Van Rompuy : De heer Verhofstadt sprak van de Belgische ziekte.

De heer André Denys : Leest u maar de teksten van de oppositie erop na. Als de zaken zwart op wit stonden, konden we ook het nodige respect opbrengen. Ik stel vast dat CD&V het woord respect alleen gebruikt als slogan. In de praktijk echter, als de cijfers zwart op wit aantonen dat minister Van Mechelen een goed beleid heeft gevoerd, proberen ze dat onderuit te halen door het opblazen van kleine zaken, die in de praktijk geen afbreuk doen aan het goede beleid. Mijnheer Van Rompuy, dat is uw manier van politiek voeren.

Ik verdedig echter het begrotingsbeleid van paars en ik ben bang van een beleid met bijvoorbeeld Letermé en De Vits. (*Gelach*)

Mevrouw De Vits trekt niet de Europese lijst, maar de lijst om minister te worden in Vlaanderen, en iedereen weet dat de heer Letermé de bedoeling heeft minister-president van Vlaanderen te worden. Als dat de toekomst is, een travaillistische regering, dan ben ik ervan overtuigd dat de begroting na enkele jaren niet meer de gunstige cijfers zal vertonen die ze vandaag vertoont. (*Opmerkingen en gelach*)

De heer Eric Van Rompuy : Die regering zal u misschien nog tot gouverneur benoemen. (*Gelach*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren De Roo, Van Rompuy en Van den Brande en door de heer De Reuse en door de heer Frans De Cock werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.58 uur.*
